

Klinika Pediatrii, Gastroenterologii,
Hepatologii, Żywienia, Alergologii i Pulmonologii
Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

Białystok, 9 lutego 2024 roku

Ocena osiągnięcia naukowego, aktywności naukowej i dydaktycznej

dr n. med. Marcina Dziekiewicza w postępowaniu dotyczącym ubiegania się o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina nauki medyczne

Dr n. med. Marcin Dziekiewicz ukończył I Wydział Lekarski Akademii Medycznej w Warszawie w 2006 roku uzyskując dyplom lekarza. W latach 2007-2012 odbył studia doktoranckie w Klinice Gastroenterologii i Żywienia Dzieci Akademii Medycznej w Warszawie. Stopień naukowy doktora nauk medycznych uzyskał w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym w 2012 roku na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Ocena przydatności pH-impedancji u dzieci z atypowymi objawami choroby refluksowej”. Tytuł specjalisty w dziedzinie pediatrii uzyskał w 2014 roku a specjalisty w dziedzinie gastroenterologii dziecięcej w 2019 roku. Od 2007 roku nieprzerwanie pracuje w Klinice Gastroenterologii i Żywienia Dzieci WUM przechodząc kolejne szczeble awansu od młodszego asystenta do adiunkta naukowo-dydaktycznego.

Ocena osiągnięcia naukowego

W skład osiągnięcia naukowego dr n. med. Marcina Dziekiewicza pt. „Znaczenie choroby refluksowej u dzieci z chorobami układu oddechowego ze szczególnym uwzględnieniem roli pomiaru impedancji z pH-metrią” wchodzi 5 oryginalnych pełnotekstowych prac naukowych powiązanych tematycznie, opublikowanych w recenzowanych czasopismach naukowych o łącznym współczynniku oddziaływania IF – 13.439 (380 pkt. MEiN):

1. **Dziekiewicz M**, Karolewska-Bochenek K, Dembiński Ł, Gawrońska A, Krenke K, Lange J, Banasiuk M, Kuchar E, Kulus M, Albrecht P, Banaszkiewicz A. Gastroesophageal reflux

disease in children with interstitial lung disease. *Adv Exp Med Biol.* 2016;912:57-64. IF=1,937

2. Dziekiewicz M, Marczak H, Banasiuk M, Aksionchyk M, Krenke K, Banaszkiewicz A. Characteristics of gastroesophageal reflux disease in children with interstitial lung disease. *Pediatr Pulmonol.* 2023;58(1):171-177. IF=4,090

3. Dziekiewicz M, Banaszkiewicz A, Urzykowska A, Lisowska A, Rachel M, Sands D, Walkowiak J, Radzikowski A, Albrecht P. Gastroesophageal reflux disease in children with cystic fibrosis. *Adv Exp Med Biol.* 2015;873:1-7. IF=1,953

4. Dziekiewicz M, Mielus M, Lisowska A, Walkowiak J, Sands D, Radzikowski A, Banaszkiewicz A. Effect of omeprazole on symptoms of gastroesophageal reflux disease in children with cystic fibrosis. A randomized, double-blind, placebo-controlled trial. *Eur Rev Med Pharmacol Sci.* 2021;25(2):999-1005. IF=3,784

5. Dziekiewicz M, Cudejko R, Banasiuk M, Dembiński Ł, Skarżyński H, Radzikowski A, Banaszkiewicz A. Frequency of gastroesophageal reflux disease in children with adenoid hypertrophy. *Int J Pediatr Otorhinolaryngol.* 2020;138:110304. IF=1,675

Na podkreślenie zasługuje fakt, że Habilitant jest pierwszym autorem we wszystkich publikacjach, a więc we wszystkich pracach istotny udział dr n. med. Marcina Dziekiewicza nie podlega dyskusji. Osiągnięcie stanowi kontynuację zainteresowań naukowych dr n. med. Marcina Dziekiewicza, których pierwszym wynikiem było uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk medycznych. Ten harmonijny rozwój świadczy o konsekwencji w pracy naukowej.

Głównym celem badań Dr Marcina Dziekiewicza była ocena znaczenia choroby refluksowej przełyku (GERD) u dzieci z chorobami układu oddechowego (śródmiażdżowe zapalenia płuc, mukowiscydoza, przerost migdałka gardłowego) ze szczególnym uwzględnieniem roli pomiaru impedancji z pH-metrią (MII-pH).

W pierwszej publikacji wchodzącej w skład cyklu (*Adv Exp Med Biol* 2016) Habilitant po raz pierwszy w literaturze światowej w badaniu pilotażowym ocenił prospektywnie częstość GERD u dzieci ze śródmiażdżowymi chorobami płuc /chILD/ (przetrwałe tachypnoe) wykorzystując MII-pH. Wstępne wyniki wykazały, że GERD występuje u połowy pacjentów w tej grupie chorych, charakteryzuje się relatywnie wysokim odsetkiem epizodów niekwaśnych co potwierdza zasadność wykonywania MII-pH w tej grupie dzieci. Wykazana wyższa liczba epizodów wysokich u dzieci z GERD sugeruje potencjalne znaczenie epizodów mikroaspiracji w etiopatogenezie przetrwałego tachypnoe.

Konsekwencja w dociekaniach naukowych Habilitanta doprowadziła do kontynuacji wstępnych badań przedstawionych w pierwszej publikacji a wynikiem jest druga publikacja cyklu (**Pediatr Pulmonol 2023**). Habilitant wraz z zespołem zebrał największą na świecie grupę dzieci z chILD (n=62), którą obserwował prospektywnie pod kątem GERD i u których wykonano MII-pH. W tej grupie dzieci wykazał niższą niż poprzednio częstość GERD (1/3 pacjentów) co uwiarygodnia wyniki ze względu na większą liczbę badanych. Potwierdził ponadto wysoki odsetek epizodów niekwaśnych ale nie stwierdził korelacji pomiędzy rozpoznaniem GERD a jakimkolwiek parametrem klinicznym, w tym stopniem aktywności choroby. Uzyskane wyniki badań skłaniają Habilitanta do zaplanowania dalszej aktywności naukowej polegającej na prowadzeniu długofalowej obserwacji oceniającej jak rozpoznanie GERD wpłynęło na dalszy przebieg choroby układu oddechowego.

Kolejne dwie publikacje dotyczyły występowania GERD u pacjentów z mukowiscydozą; badania były pionierskie, gdyż tylko jedna publikacja w ówczesnym piśmiennictwie światowym analizowała wynik MII-pH jako element rutynowej oceny wszystkich kolejnych pacjentów (ale były to głównie niemowlęta a grupa była niezbyt liczna n=20). W trzeciej publikacji cyklu (**Adv Exp Med. Biol 2015**) dr n. med. Marcin Dziekiewicz zebrał największą wówczas na świecie grupę dzieci z mukowiscydozą (n=44), u których w wieloośrodkowym prospektywnym badaniu rutynowo wykonano MII-pH. GERD potwierdzono u ponad połowy pacjentów. Osiągnięciem Habilitanta jest wykazanie znacznego odsetka niekwaśnych i proksymalnych epizodów GER co podkreśla znaczenie wykorzystania MII-pH jako podstawowej metody diagnostycznej w tej grupie pacjentów. Ważną obserwacją było stwierdzenie, że u większości pacjentów z mukowiscydozą objawy GERD były nietypowe.

Czwarta publikacja cyklu (**Eur Rev Med. Pharmacol Sci 2021**) została zaprojektowana przez Habilitanta w celu oceny skuteczności leczenia GERD u dzieci z mukowiscydozą inhibitorem pompy protonowej. W tej wysokiej jakości wieloośrodkowej analizie (badanie z randomizacją, kontrolowane placebo) dr n. med. Marcin Dziekiewicz nie wykazał znamiennych różnic w częstości potencjalnych objawów klinicznych GERD (ból brzucha, kaszel) w grupie leczonej i otrzymującej placebo; liczba działań niepożądanych również nie różnicowała w/w grup chorych.

W piątej publikacji (**Int J Pediatr Otorhinolaryngol 2020**) osiągnięciem dr n. med. Marcin Dziekiewicz było potwierdzenie, że GERD u dzieci z przerostem migdałka

gardłowego występuje niezbyt często oraz zakwestionowanie mechanizmu bezpośredniego drażnienia tkanki migdałka przez refluksat jako przyczyny rozwoju tego schorzenia u dzieci.

Całość osiągnięcia naukowego dr n. med. Marcina Dziekiewicza oceniam bardzo pozytywnie. Należy podkreślić, że cel badawczy zaplanowany przez Habilitanta został w pełni zrealizowany, a uzyskane wyniki i wnioski z badań mają nie tylko znaczenie naukowe ale znajdują zastosowanie w praktyce klinicznej. W każdej publikacji Habilitant wskazał mocne i słabe strony przeprowadzonych badań co świadczy o dojrzałość naukowej.

Ocena aktywności naukowej

W skład dorobku naukowego dr n. med. Marcina Dziekiewicza (dane wg Biblioteki Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, stan z dnia 06.02.2023r.) poza osiągnięciem naukowym po uzyskaniu stopnia doktora wchodzi 40 prac naukowych, 6 rozdziałów w podręcznikach i współautorstwo publikacji z badania wieloośrodkowego, a także 20 doniesień zjazdowych. Sumaryczny Impact Factor całości dorobku naukowego jest wysoki i wynosi 80,315 (66,876 – poza pracami włączonymi do osiągnięcia naukowego). Indeks Hirscha (H-index) wynosi 9 (wg baz Web of Science i Scopus), a liczba cytowań bez autocytowań 204 (wg bazy Web of Science) i 243 (wg bazy Scopus).

Działalność naukowa Habilitanta, poza osiągnięciem naukowym, jest różnorodna i koncentrowała się wokół następujących tematów badawczych z zakresu gastroenterologii dziecięcej:

- 1) zaburzenia motoryki przewodu pokarmowego w różnych sytuacjach klinicznych
- 2) nieswoiste choroby zapalne jelit
- 3) inne problemy gastroenterologiczne.

Ad 1) Zaburzenia motoryki przewodu pokarmowego (ze szczególnym uwzględnieniem MII-pH i pH-metrii gardłowej) są głównym tematem badawczym dr n. med. Marcina Dziekiewicza. Poza pracą doktorską i osiągnięciem naukowym Habilitant opublikował wiele wartościowych prac z tej dziedziny dotyczących: współwystępowania GERD i innych chorób układu oddechowego (astmy) a także nawrotowych zapaleń krtani i innych zaburzeń laryngologicznych oraz zaburzeń motoryki u pacjentów z jądłowstrętem psychicznym. Ponadto ważne publikacje dr n. med. Marcina Dziekiewicza dotyczyły

wykorzystania manometrii przełykowej (opracowanie protokołu badania) i anorektalnej wysokiej rozdzielczości u pacjentów z zaburzeniami defekacji. Całość dorobku publikacyjnego Habilitanta dotyczącego motoryki przewodu pokarmowego stawia go w gronie ekspertów w tej dziedzinie w Polsce.

Ad 2) Kolejnym zainteresowaniem naukowym dr n. med. Marcina Dziekiewicza są różne aspekty nieswoistych chorób zapalnych jelit (NZJ). Habilitant był współautorem wielu prac opublikowanych w renomowanych czasopismach medycznych. Tematyka badań dotyczyła: biomarkerów zapalenia jelita w kale, polimorfizmu genu apolipoproteiny E, markerów stanu zapalnego i ich korelacji ze stopniem aktywności endoskopowej. Na podkreślenie zasługują nowatorskie prace dotyczące wykorzystania przeszczepień mikrobioty jelitowej w leczeniu NZJ oraz doświadczenia własne ośrodka z wykorzystaniem miejscowo działającej formuły budesonidu (postać MMX). Inne prace z zakresu badań nad NZJ dotyczyły roli medycyny alternatywnej, nawyków żywieniowych dzieci z NZJ, oceny stanu odżywienia, wpływu palenia na przebieg choroby i szczepień ochronnych w tej grupie pacjentów.

Ad 3) Dr n. med. Marcin Dziekiewicz był również współautorem prac dotyczących mechanizmów molekularnych działania tzw. lizatów bakteryjnych, wczesnego wprowadzania żywienia enteralnego w ostrym zapaleniu trzustki, oceny przydatności testów wykrywających antygen *H. pylori* w kale, a także oceny skuteczności terapii sekwencyjnej w eradykacji tej bakterii oraz skuteczności nowej formuły zawieszania steroidu stosowanego w eozynofilowym zapaleniu przełyku.

Należy podkreślić, że wiele publikacji naukowych dr n. med. Marcina Dziekiewicza powstało w ramach współpracy z innymi poza WUM ośrodkami naukowymi w Polsce (Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w Kajetanach, Instytut „Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka”, Ośrodek Badań i Przeszczepiania Mikrobioty Jelitowej w Warszawie, Instytut Matki i Dziecka w Warszawie oraz wiele Uniwersytetów Medycznych) oraz za granicą (Republikańskie Centrum Naukowo-Praktyczne Chirurgii Dziecięcej w Mińsku na Białorusi). Umiejętność inicjowania badań naukowych i pracy w zespole jest bardzo pożądaną cechą kandydata do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Habilitant odbył też staże naukowe w Klinice Gastroenterologii Dziecięcej i Chorób Metabolicznych UM w Poznaniu i Klinice Hepatologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych WUM oraz szkolenia za granicą: ESPGHAN Career Development Course (Bolonia, Włochy) i ESPGHAN Summer School

(Madryt, Hiszpania). Ponadto dr n. med. Marcin Dziekiewicz był współwykonawcą 2 grantów naukowych i opiekunem mini grantu studenckiego. Pełnił funkcję promotora pracy magisterskiej oraz jest promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim przeprowadzanym na WUM. Recenzował wiele manuskryptów naukowych nadsyłanych do czasopism z listy filadelfijskiej. W maju 2023 roku został członkiem Komisji Bioetycznej WUM. Za działalność naukową został wielokrotnie wyróżniany nagrodami JM Rektora WUM; otrzymał ponadto trzykrotnie Young Investigator Award Europejskiego Towarzystwa Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci (ESPGHAN). Jest też członkiem z wyboru tego Towarzystwa oraz Europejskiego Towarzystwa Badań nad Wątrobą (EASL), Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego i Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci. W latach 2012-2015 pełnił funkcję sekretarza redakcji czasopisma „Pediatria Współczesna. Gastroenterologia, Hepatologia i Żywienie Dziecka”.

Ocena działalności dydaktycznej

Dr n. med. Marcin Dziekiewicz prowadzi działalność dydaktyczną na Wydziale Lekarskim Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (zajęcia w języku polskim i na English Division). Habilitant koordynuje zajęcia z gastroenterologii dziecięcej dla studentów IV roku. W przeszłości regularnie wygłaszał wykłady dla studentów pielęgniarstwa. Zaslugą Habilitanta jest reaktywowanie Studenckiego Koła Naukowego przy Klinice Gastroenterologii i Żywienia Dzieci w 2008 roku i opublikowanie wraz ze studentami wielu publikacji naukowych. Był też wykładowcą kursu atestacyjnego dla lekarzy specjalizujący się w gastroenterologii dziecięcej, wygłaszał też wykłady na zaproszenie organizatorów skierowane do lekarzy i farmaceutów. Jest też współautorem tłumaczenia podręcznika zagranicznego „Konsultacja kliniczna w pediatrii” wydanego przez Elsevier Urban & Partner w 2010 r. Dr n. med. Marcin Dziekiewicz jest członkiem Rady Wydziału Lekarskiego WUM (kadencja 2021-2024), Rady Programowej Wydziału Lekarskiego WUM ds. przedmiotów niezabiegowych u dzieci i Rady Pedagogicznej IV roku Wydziału Lekarskiego WUM.

Podsumowanie

Osiągnięcie naukowe a także dorobek naukowy i dydaktyczny dr n. med. Marcina Dziekiewicza oceniam pozytywnie. Publikacje Habilitanta świadczą o dużej aktywności

naukowej i wnoszą istotny wkład w aktualny stan wiedzy medycznej. Należy podkreślić zarówno umiejętność tworzenia hipotez badawczych i posługiwania się warsztatem badawczym oraz umiejętność pracy w zespole badaczy. Powyższe fakty wskazują, że dr n. med. Marcin Dziekiewicz posiada kwalifikacje do samodzielnej pracy naukowej i może ubiegać się o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.

Osiągnięcie naukowe, obejmujące 5 wysokiej jakości prac zostało opublikowane w czasopiśmie o ustalonej renomie naukowej. Jest to oryginalny i znaczący wkład dr n. med. Marcina Dziekiewicza w rozwój medycyny a wyciągnięte wnioski wynikające z przeprowadzonych badań mają nie tylko znaczenie naukowe, ale również znajdują zastosowanie w praktyce klinicznej.

Biorąc pod uwagę ocenę osiągnięcia naukowego oraz ocenę całości dorobku naukowego Habilitanta stwierdzam, że spełniają one warunki ustawowe (art. 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 20 lipca 2018 r /z późn. zm./); zwracam się więc z pełnym przekonaniem do Rady Dyscypliny Nauk Medycznych WUM z wnioskiem o dopuszczenie dr n. med. Marcina Dziekiewicza do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Prof. dr hab. Dariusz Marek ~~Lebensztejn~~